

Aan

de heer M.O. Burakçin
van fractie GroenLinks
p/a raadsgriffie@dordrecht.nl

Gemeente Dordrecht

Spuiboulevard 300
3311 GR DORDRECHT

T 14078

www.dordrecht.nl

Contactpersoon

L.A. Dekkers-Kamp

T (078) 770 4738

E la.dekkers-kamp@dordrecht.nl

Datum 5 juli 2022
Ons kenmerk 2022-0106239
Betreft Beantwoorden artikel 40-vragen inzake onderzoek SCP over jonge mantelzorgers

DOSSIER

Afschrift:

- MO/BMO, EG Imthorn
SK Dordrecht 704

- raadsgriffier t.b.v.
raads- en burgerraadsleden

Geachte heer Burakçin,

Bij brief van 7 juni 2022, bij ons ingekomen op 13 juni 2022, heeft u op grond van artikel 40 van het Reglement van Orde van de gemeenteraad namens de fractie GroenLinks vragen gesteld inzake onderzoek SCP over jonge mantelzorgers. Wij beantwoorden uw vraag als volgt.

*Vraag 1. Is het college op de hoogte van dit onderzoek?
<https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2022/06/01/maatschappelijke-discussie-nodig-over-jonge-mantelzorgers-hoort-het-erbij-of-niet>*

Antwoord Ja, wij hebben kennis genomen van dit onderzoek.

Vraag 2. Heeft het college in beeld hoeveel jongeren tussen 16 - 24 jaar mantelzorgers zijn in Dordrecht?

Antwoord Onder het begrip 'jonge mantelzorgers' wordt verstaan: kinderen en jongeren tot 24 jaar die opgroeien met een zieke ouder, broer, zus, of met een zieke opa of oma die in de directe omgeving van het gezin woont en die intensieve zorg nodig heeft. Meestal gaat het om thuiswonende kinderen die fysiek samenwonen met het zieke gezinslid. De relatief hoge leeftijdsgrens van 24 jaar wordt gehanteerd omdat problemen juist ook kunnen ontstaan in de overgang naar zelfstandigheid.

Landelijk onderzoek geeft aan dat 20-25% van de jongeren tussen 12-23 jaar mantelzorgtaken heeft.

Bij MEE mantelzorg zijn er 154 jonge mantelzorgers en/of broers en zussen van een kind met een beperking ingeschreven in de leeftijd van 6-23 jaar. Van de 154 zijn er 120 jongeren in de leeftijd van 16-23 jaar.

Dit aantal is laag omdat MEE mantelzorg niet actief kinderen en jongeren registreert. Kinderen en jongeren mogen ook meedoen aan activiteiten zonder dat ze ingeschreven zijn, dit werkt drempelverlagend. Veel jongeren en ouders willen niet dat hun kinderen ingeschreven staan vanwege het etiket dat ze daarmee opgeplakt krijgen. Jongeren zien zichzelf niet als "jonge mantelzorgers", zij herkennen zich niet in deze term. Hun ouders en omgeving ook niet. Jongeren willen als "gewoon" gezien worden, een normaal leven hebben en niet opvallen. Dit komt

Datum 5 juli 2022
Ons kenmerk 2022-0106239

ook duidelijk naar voren in het persona onderzoek voor een jonge mantelzorger.

Vraag 3. Heeft het college zicht op hoe het op dit moment met die groep mantelzorgers gaat?

- *Zo ja, graag gemotiveerd antwoord.*
- *Zo nee? Is het college bereidt om dit verder te onderzoeken?*

Antwoord We weten niet exact hoe het met deze groep gaat, we zetten er op in om zowel kinderen en jongeren zelf als hun netwerk te informeren over de hulp die MEE Mantelzorg kan bieden. De kinderen en jongeren die ingeschreven staan bij MEE Mantelzorg worden actief benaderd, met de meeste van hen gaat het goed.

Vraag 4. Heeft het college in beeld wat de behoefte is van deze groep mantelzorgers? Zo ja? Graag gemotiveerd antwoord. Zo nee? is het college bereidt om dit verder te verkennen?

Antwoord Ja, de behoefte richt zich op:

Luisterend oor

Uit diverse onderzoeken en de praktijkervaring van MEE komt prominent naar voren dat er behoefte is aan een luisterend oor. Het gaat daarbij om een uitlaatklep voor hun gevoelens. Ze willen begrip voor het feit dat ze soms moe, boos of verdrietig zijn. In de eerste plaats steun van vrienden en familie.

Jonge mantelzorgers praten over het algemeen niet gemakkelijk over de zorgsituatie. Schaamte, schuldig voelen en loyaliteit spelen een rol. Daarnaast horen we vaak dat een kind/jongere "gewoon" wil zijn en niet op wil vallen. Als jongeren hulp vragen, dan benaderen ze ouders, andere familieleden, vrienden of vertrouwde personen zoals sporttrainers.

Ontspanning met het gezin

Ontspannende activiteiten met het gezin worden over als positief en versterkend ervaren. Het geeft afleiding, even eruit, even geen zorgen.

Lotgenotencontact

Dit kan live of online zijn. Lotgenotencontact met iemand van de eigen leeftijd en een vergelijkbare zorgsituatie qua ziekte/beperking sluit het beste aan bij de behoefte.

Praktische ondersteuning

Bijvoorbeeld ondersteuning in de huishouding; zodat zij en eventuele gezinsleden ontlast worden. Ook het helpen bij het uitzoeken van wet- en regelgeving valt hieronder.

Informatie

Er is vraag naar informatie over het ziektebeeld en het verloop ervan, hoe ga je met de ziekte om (handvatten en tips). Waar kan je je zorgen delen? En zij weten vaak niet welke ondersteuning er mogelijk is.

Datum 5 juli 2022
Ons kenmerk 2022-0106239

Conclusie

De behoefte is bekend, verder onderzoek is niet nodig. Landelijk is er veel onderzoek gedaan en Regionaal is er een persona onderzoek gedaan. De sleutel zit in het bereiken van deze kinderen en jongeren. MEE Mantelzorg richt zich daar hoofdzakelijk op.

Vraag 5. Welke ondersteuning biedt de gemeente Dordrecht op dit moment aan de jonge mantelzorgers? Graag gemotiveerd antwoord.

Antwoord Individuele ondersteuning

Jonge mantelzorgers kunnen bij MEE Mantelzorg terecht voor psychosociale ondersteuning. De mantelzorgconsulenten gaan in een individueel traject samen iets doen en ondertussen is er een gesprek. Indien nodig wordt het netwerk erbij betrokken, de behoefte van de jonge mantelzorger is leidend.

Voor veel jongeren die opgroeien met zorg binnen de gezinssituatie is dit behapbaar, maar er is ook een deel van de jongeren die het moeilijk hebben. Zo hebben ze, meer dan andere jongeren, last van opgroei- en opvoedproblemen en hebben ze meer lichamelijke en emotionele klachten als gevolg van overbelasting en stress door de thuissituatie. Overbelasting is een risico, omdat de problematiek vaak verborgen is. Jonge mantelzorgers presteren veelal goed op school en praten niet over hun zorgen.

De juiste ondersteuning verschilt per jongere. Waar de ene jonge mantelzorger gebaat is bij meer flexibiliteit (verzuimafspraken, huiswerk, één contactpersoon, concentratiehulp) op school, heeft de ander behoefte aan een luisterend oor (sleutelfiguur in de buurt). Maatwerk bieden is in dit geval erg belangrijk en luisteren.

Tegelijkertijd zien we ook dat jonge mantelzorgers een grotere zelfstandigheid ontwikkelen, creatief en flexibel zijn, een groot aanpassingsvermogen hebben.

Cursus

Jonge mantelzorgers kunnen meedoen aan de cursus: "Speciaal voor mij" (basisschool leeftijd) of "Just 4 me" (middelbare schoolleeftijd). Dit zijn actieve cursussen voor broers en zussen en jonge mantelzorgers, waarin zij psycho-educatie krijgen, hun gevoelens leren herkennen, bespreken en uiten, hun talenten leren kennen, grenzen bewaken, leren waar steun valt te halen.

Activiteiten

Er wordt 2x per jaar een activiteit voor hen georganiseerd: wij zien dat de opkomst heel laag is (workshop Freerunnen in juni 2022: 3 deelnemers, Survival Clinic in november 2021: 5 deelnemers). In de week van de Jonge Mantelzorg (juni 2022) zijn in de Drechtsteden meerdere activiteiten georganiseerd, de helft is afgelast: geen aanmeldingen. De reden voor de lage opkomst is dat jongeren zich niet herkennen in de term 'jonge mantelzorger', niet anders willen zijn dan hun leeftijdsgenootjes en geen etiket.

Datum 5 juli 2022
Ons kenmerk 2022-0106239

Waardering

Er is jaarlijks een waarderingsactie voor jonge mantelzorgers. Hiervoor worden zij opgegeven door ouders en/of professionals: ze krijgen een cadeautje (een waardebon) en worden zo in het zonnetje gezet. Dit jaar hebben ruim 100 jongeren in Dordrecht dit cadeau ontvangen.

Deskundigheidsbevordering

MEE Mantelzorg zet in op het indirect ondersteunen van jonge mantelzorgers. De groep blijft vaak verborgen omdat ze niet 'anders' willen zijn. In Dordrecht richten we ons daarom al jaren op het netwerk en sleutelfiguren om de jongeren heen te informeren, ondersteunen en bewustwording op gang te brengen.

Er is een geaccrediteerde training ontwikkeld voor professionals, met als doel: bewustwording, vroegsignalering, tips en tools voor ondersteuning. Op deze manier kunnen professionals jonge mantelzorgers op tijd een luisterend oor bieden, draagkracht vergroten en indien nodig doorverwijzen. MEE Mantelzorg biedt deze aan voor docenten, jongerenwerkers, jeugdteams, schoolmaatschappelijk werk, leerplichtambtenaren, sportdocenten etc.

Daarnaast geeft MEE (op uitnodiging) gastlessen op scholen (van basisschool tot hbo), workshops aan professionals in het jeugddomein, of worden gevraagd als sprekers (in scholingsdagen of casuïstiekoverleg).

Campagne

Jongeren zullen hun verhaal doen bij sleutelfiguren: een familielid, buurvrouw, sporttrainer, leraar, moeder vriendinnetje etc. het is dus belangrijk om in de omgeving brede bewustwording te creëren voor deze groep. Dat hebben we gedaan met een campagne. Ga in gesprek met elkaar, luister en help waar nodig.

We zetten niet in op: registeren, activiteiten organiseren en in beeld brengen (vinden).

Wel investeren we in de maatschappij: netwerk en sleutelfiguren bewust maken, (H)erkennen jonge mantelzorgers, tips en handige tools. De jongeren zo gewoon mogelijk laten en praktisch steunen waar nodig: bijv. huishoudelijke ondersteuning, of maatwerk afspraken op school, bijbaantjes, werk.

Vraag 6. Waar kunnen jonge mantelzorgers terecht om hun zorgen te kunnen delen en eventuele vragen te kunnen stellen?

Antwoord MEE Mantelzorg.

Jeugdteams, jongerenwerkers, begeleiders op scholen, sporttrainers. Er zijn websites met informatie, chat groepen voor online lotgenoten contact.

Datum 5 juli 2022
Ons kenmerk 2022-0106239

Vraag 7. Uit onderzoek blijkt dat een meerderheid van de jonge mantelzorgers (72%) zorgtaken combineert met het volgen van een opleiding en een kwart daarvan onvoldoende tijd kan besteden aan huiswerk, voorbereiding van lessen of opdrachten. Het SCP beveelt aan om de zorg door jongeren aan naasten bespreekbaar te maken op school en op het werk, zodat beter bekend is wat er bij de jongeren in de privésituatie speelt.

- Wordt op dit moment binnen de gemeente Dordrecht hier al op geïntervenieerd? Zo nee? Is het college bereid om dit op korte termijn op te pakken en hier een plan van aanpak op te maken?

Antwoord Het is na twee jaar corona lastig om op scholen lesprogramma's aan te bieden. Scholen hebben drukke programma's met de projecten uit de NPO gelden en de leerachterstanden die zij moeten aanpakken. MEE Mantelzorg biedt gastlessen op scholen aan, hier wordt niet op alle scholen gebruik van gemaakt. Afgelopen twee jaar hebben een aantal basisscholen meegedaan aan het versieren van de High tea dozen (Dag van de mantelzorger). Dit gaf een mooie aanleiding om het onderwerp mantelzorg en jonge mantelzorger bespreekbaar te maken.

Bij gastlessen worden ook de docenten meegenomen in bewustwording en signalering. Het is belangrijk om in te zetten op deskundigheid bij docenten, zodat zij steunend kunnen zijn, de jongeren in gesprekken (h)erkennen en dat maatwerkoplossingen kunnen initiëren.

Bij Mantelzorg en Werk is er ook oog voor jonge mantelzorg, zeker als het een bedrijf is met veel jongeren. Bijvoorbeeld bij de Mc Donalds. Hier worden bij de leidinggevende deskundigheidsbevordering aangeboden: zodat zij de jongeren kunnen steunen en met maatwerkoplossingen kunnen komen, als dat nodig is.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H.W.M. Post
secretaris

A.W. Kolff
burgemeester